

Model raadsvoorstel inzake Agenda voor Twente

Voorstel

1. De ambitie en de verantwoording daarover zoals neergelegd in de Agenda voor Twente (2018-2022) te onderschrijven.
2. In te stemmen met de financiering van de Agenda voor Twente en de jaarlijkse gemeentelijke bijdrage hierin vast te stellen op € 7,50 per jaar voor de periode 2018-2022.
3. De mogelijkheden onderzoeken om voor de realisatie van de volledige ambitie, een aanvullende gemeentelijke bijdrage van € 5,- vast te stellen als volgende stap in het groeimodel.

Inleiding

In 2007 heeft de voormalige regioraad van Regio Twente namens de veertien Twentse gemeenten besloten een gezamenlijke investeringsagenda te starten, gefinancierd uit dividend van Twente tot een bedrag van in totaal € 80 miljoen. Deze Agenda van Twente met de looptijd van 2008-2017 heeft tot doel de sociaaleconomische structuur van Twente duurzaam en substantieel te versterken.

Vorig jaar is door de Twentse gemeenten kennisgenomen van de evaluatie van de lopende Agenda van Twente en is ingestemd met een verkenning naar een nieuwe investeringsagenda. De evaluatie en de verkenning naar de voorliggende 'Agenda voor Twente' leert ons wat een gezamenlijke financiering van € 80 miljoen kan opleveren als multiplier, namelijk 1,4 miljard euro aan concrete investeringen in de Twentse samenleving. Voor nadere informatie verwijzen wij u naar www.agendavantwente.nl.

Op basis van een advies van de Twente Board is een traject doorlopen waar in samenwerking met raadsleden van de veertien gemeenten de nut en noodzaak van een nieuwe regionale investeringsagenda is verkend. Samen met de Twente Board en de inbreng van raadsleden van de afzonderlijke gemeenten op de radenbijeenkomsten en de inbreng vanuit de andere O's, is de bestuurscommissie Agenda van Twente erin geslaagd om nog voor de behandeling van de voorjaarsnota's een nieuwe Agenda voor Twente te presenteren. Deze wordt met dit voorstel voorgelegd aan de gemeenteraden met daarbij het verzoek de agenda vast te stellen en voor de komende 5 jaar een gemeentelijke bijdrage vast te stellen voor de uitvoering ervan, in samenwerking met de Twente Board. Terecht is in de evaluatie geconstateerd dat de effecten in de toekomst nog beter inzichtelijk gemaakt moeten worden. Om die reden zit bij de nieuwe Agenda ook een eerste aanzet tot meer toetsbare indicatoren.

Beoogd resultaat

Een Agenda voor Twente waarmee we de kwaliteit van Twente op peil houden en waarvan de resultaten en bestedingen van beschikbare (publieke) gelden transparant, zichtbaar en te volgen zijn. De agenda fungeert als "motor" voor het aanpakken van de maatschappelijke opgaven waar we voor staan. We creëren condities en randvoorwaarden om de techniek in de Twentse praktijk toe te passen. Het toekomstperspectief groeit in alle sectoren en levert arbeidsplaatsen op, zodat meer mensen actief zijn.

Argumenten

1. *Ambities sluiten aan op de kracht van Twente en landelijke ontwikkelingen*

De centrale uitdaging voor gemeenten is 'bestaande of nieuwe regionale samenwerking te voorzien van een economisch-bestuurlijk programma met intensieve betrokkenheid van provincie, rijk, waterschappen, bedrijfsleven, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties.

De urgentie van een nieuwe Agenda voor Twente is groot. En tegelijk is het een niet te missen kans. Alleen door de handen ineen te slaan lukt het ons om de kwaliteit in de regio op peil te brengen en te houden.

Met deze Agenda voor Twente kiezen we ervoor te investeren in de toekomst. We zetten de komende vijf jaar met techniek als motor – via circulaire economie – in op het versterken van het technologisch cluster, de arbeidsmarkt, onze bereikbaarheid en het vestigingsklimaat in onze regio. In de gezamenlijke lobbybrief aan het Rijk zijn onze ambities bij het Rijk kenbaar gemaakt. Nu moeten we stappen zetten.

2.1 Gemeentelijke bijdrage van €7,50 is op dit moment de grootste gemeenschappelijke deler

De financiering van de huidige Agenda van Twente uit het dividend van Twence eindigt eind 2017. In de aandeelhoudersvergadering hebben de (gemeentelijke) aandeelhouders besloten tot een aanpassing van het tarieven- en dividendbeleid waardoor er geen ruimte meer is voor een (directe) dividenduitkering vanuit Twence ten behoeve van de nieuwe Agenda voor Twente. Wil Twente de ambitie uit de Agenda voor Twente waarmaken en waar nodig nog een stap extra zetten dan is het hebben van publieke financiering door de Twentse gemeenten essentieel voor het aantrekken van andere publieke middelen (onderwijs, onderzoek, mogelijke regiodeals, provincie en Europa) en private investeringen. En dat is noodzakelijk om onze positie te kunnen behouden.

Evident is dat met de nieuwste financiële inzichten gemeenten scherp aan de wind moeten zeilen. Gemeenten staan voor moeilijke beslissingen mede door de bezuinigingen van het Rijk en tegelijk de opgaven op het sociaal domein. Aan de andere kant is het noodzakelijk om nu besluiten te nemen om te investeren en niet achterop te geraken.

De bestuurscommissie Agenda van Twente heeft geconstateerd dat de grootste gemeenschappelijkheid op dit moment te ligt bij het vast stellen van een gemeentelijke bijdrage per inwoner van €7,50. Deze is als volgt opgebouwd:

- €3,50 (een specificatie is als bijlage gevoegd bij de Agenda voor Twente) voor basisinfrastructuur;
- €1,50 aanjaaggeld voor nieuwe initiatieven;
- €2,50 voor extra profilering en marketing gebaseerd op de vier actielijnen (overeenkomstig de inbreng van raadsleden en vertegenwoordigers van andere O's).

Met deze bijdragen wordt de basis op orde gehouden, zijn er middelen voor de aanjaagfunctie voor nieuwe initiatieven – die uiteraard worden getoetst aan de in de agenda genoemde KRACHT-criteria. In de Agenda voor Twente worden deze uitgelegd. Het spreekt voor zich dat alle gemeenten in principe deze bijdrage moeten vaststellen om de Agenda voor Twente te kunnen uitvoeren. Indien dit niet door alle gemeenten wordt gedragen, blijft dit niet zonder consequenties. Immers daarmee wordt het beschikbare bedrag lager en dat betekent dat de gemeentes die wel mee doen een minder grote ambitie kunnen realiseren.

2.2 De Twente Board steunt de agenda en heeft bijdragen andere O's inzichtelijk gemaakt

De partners binnen de Twente Board zijn ervan overtuigd dat forse investeringen noodzakelijk zijn om onze ambities te bereiken. Die investeringen kunnen enkel renderen wanneer het gezamenlijke investeringen zijn die bijdragen aan het gemeenschappelijk doel. Dat betekent dat iedere partner vanuit haar eigen rol en verantwoordelijkheden een bijdrage levert aan dat doel. In het bijgevoegde memo van de Twente Board wordt zo concreet als mogelijk inzicht gegeven in de bijdragen van de andere O's.

3.1 Een aantal vertegenwoordigers van de aangesloten gemeenten maar ook vertegenwoordigers vanuit de Twente Board hebben aangegeven de lat hoog/hoger te willen leggen.

Deze hogere ambitie houdt in dat, in aansluiting op de vraag en behoefte van de vier O's, nog sterker wordt ingezet op projecten die een relatief grote bijdrage leveren aan Twente. Een bijdrage die een relatief grote (meer dan evenredige) multiplier genereert voor Twente die ook merkbaar is voor haar bedrijven en inwoners. Daarvoor is een bijdrage van € 12,50 in plaats van € 7,50 wenselijk. Niet alle veertien gemeenten kunnen / willen op dit moment een bijdrage van € 12,50 reserveren. Om echter het momentum vast te houden – en recht te doen aan de nu al geuite wens van enkele gemeenten en de Twente Board t.a.v. een hoger ambitieniveau – ligt het voor de hand in gesprek te blijven en de mogelijkheden te onderzoeken van een verhoogde bijdrage, als volgende stap in het groeimodel. Op basis van de uitkomsten zal aan gemeenten een aanvullende bijdrage van € 5,- kunnen worden gevraagd. Dit doet recht aan de gemeenten die thans de bereidheid hebben uitgesproken € 12,50 te reserveren en kan bijdragen om de overige gemeenten alsnog te laten intekenen op deze extra reservering. Zo mogelijk voor het einde van jaar – bij voorkeur bij de programmabegroting – kan hier dan toe worden besloten. De gemeenten die dat wensen worden nadrukkelijk uitgenodigd hierover het gesprek aan te gaan.

Kosten, opbrengsten, dekking

In de Agenda van Twente van 2007-2017 was met dividend van Twente in totaal 80 miljoen euro beschikbaar; een bedrag van ongeveer € 12,75 per inwoner per jaar. Voorgesteld wordt om de bijdrage van alle veertien gemeenten voor deze Agenda voor Twente bij de start vast te stellen op € 7,50 per inwoner (reserveren in de voorjaarsnota). Dit is als volgt opgebouwd: € 3,50 voor basisinfrastructuur, € 1,50 aanjaaggeld en in dit stadium € 2,50 voor extra profilering en marketing. Het betreft een bijdrage voor een periode van 5 jaar (2018-2022).

Naarmate de projecten concreter worden neemt de bijdrage en daarmee de relatieve hoogte van de investering door ondernemers, onderwijs- en onderzoeksinstituten toe. Daarmee komt de verdeling van de financiële inzet van het gehele pakket aan activiteiten in balans. Dit neemt niet weg dat individuele gemeenten – indien projecten passend zijn bij hun opgaven en ambities – deel kunnen nemen aan projecten. Enkele gemeenten hebben al aangegeven voor deze hogere ambities extra middelen te willen reserveren ter hoogte van € 5,-. Uiteraard staat het gemeenten vrij daar nu reeds rekening mee te houden. Hierboven is aangegeven ook Twentebreed te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om ter zijner tijd als volgende stap aan alle gemeenten aanvullende bijdrage van € 5,- te vragen.

De investeringen betekenen naast maatschappelijk rendement ook economische opbrengsten. Verder heeft de uitstraling van een gezamenlijke Twentse investeringsagenda een groot extern effect. Eigen inzet levert over het algemeen veel cofinanciering op, wat de multiplier alleen maar kan versterken. .

Communicatie

De resultaten en de voortgang van de besteding van beschikbaar gestelde middelen zal tijdens de looptijd online voor een ieder te volgen zijn. Daarnaast worden actief betrokkenen met een nader af te spreken frequentie op de hoogte gehouden van de resultaten.

Dit zal lopen via de website op www.agendavoortwente.nl

Vervolg

In het kader van de vaststelling van de bestuursstructuur (algemeen bestuur d.d. 25 februari 2016) en de instelling van de bestuurscommissie Agenda van Twente (algemeen bestuur d.d. 23 juni 2016) is van de zijde van het dagelijks bestuur van Regio Twente aangegeven dat de individuele gemeenten

beslissen of er een nieuwe regionale investeringsagenda moet komen, wat de inhoud daarvan is en hoe het aandeel van de gemeente wordt gefinancierd. Het is daarmee een zogenaamde Coalition of the Willing.

Besluitvorming over het investeringsprogramma / Agenda voor Twente vindt dus plaats in de veertien Twentse gemeenten. Dit gebeurt in de maanden mei/juni/juli 2017.

Bij positief besluit wordt met de vier O's een uitvoeringsprogramma opgesteld voor 2018. Uiteraard krijgt de Agenda voor Twente ook een plek in het werkprogramma van het Algemeen Bestuur

Jaarlijks uitvoeringsprogramma en governance

Hoe de komende vijf jaar eruit gaan zien en welke activiteiten onder de Agenda worden uitgevoerd, bepalen we samen met onze partners. De ontwikkelingen gaan snel en over twee jaar kunnen de uitdagingen zomaar anders zijn. Ieder jaar wordt een programma vastgesteld waar in de volgende periode binnen de actielijnen kan worden doorgebouwd. Om die reden wordt voorgesteld te komen met een jaarlijks uitvoeringsprogramma, te starten met het uitvoeringsjaar 2018.

In de Agenda voor Twente is aangegeven dat projectvoorstellen worden beoordeeld door een commissie samengesteld uit de vier O's. Alleen op deze wijze wordt recht gedaan dat het een agenda voor Twente is, samen met de Twente Board. Uiteraard is het uitgangspunt dat de publieke middelen ook publiek en op de juiste wijze worden verantwoord. De bestuurscommissie Agenda van Twente heeft daarbij op basis van de samenwerkingsafspraken een rol, die door het algemeen bestuur van Regio Twente is vastgelegd in de 'Verordening op de bestuurscommissies'. Besteding van publiek geld loopt via de bestuurscommissie. De gemeenten die instemmen met voorliggend voorstel zullen via hun colleges die vertegenwoordigd zijn in de bestuurscommissie op voorliggende wijze invloed op de uitvoering van de agenda en daarmee de publieke middelen kunnen uitoefenen en waar nodig bij kunnen sturen. Uiteraard is en blijft de mogelijkheid om de gemeenteraden via bijv. de radenbijeenkomst ook tussentijds te informeren over de voortgang.

De functies en rollen van alle partners zullen in de uitwerking van de governance (uitvoering) expliciet worden gemaakt. Dit gebeurt samen met een uitvoeringsprogramma voor 2018. De gemeenteraden worden hierover uiteraard geïnformeerd.

Belangrijk onderdeel van de (basis)infrastructuur is monitoring. Deze start op 1 januari 2018. Het eerste moment van monitoring gebeurt al na een half jaar. Dit biedt de mogelijkheid aan de partners om tussentijds bij te sturen. Een eerste opzet tot meer toetsbare indicatoren voor de monitoring is in de Agenda voor Twente opgenomen. Samen met de partners in Twente Index, Kennispunt Twente en gemeenten / Regio Twente wordt de monitoring nader uitgewerkt.

Bijlagen

1. Definitieve concept Agenda voor Twente 2018-2022 d.d. 17 mei 2017
2. Bijdragen vanuit ondernemers, onderwijs- en onderzoeksinstituten (Memo Twente Board d.d. 17 mei 2017)